29/05/2024

«Ου φεισόμεθα της ζωής ημών»: 571 χρόνια από την Άλωση της Κωνσταντινούπολης

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

«Την δε την πόλιν σοι δούναι, ούτ' εμόν ούτ' άλλου των κατοικούντων εν αυτή· κοινή γαρ γνώμη πάντως αυτοπροαιρέτως αποθανούμεν και ου φεισόμεθα της ζωής ημών»

Κωνσταντίνος ΙΑ' Παλαιολόγος

Η 29η Μαΐου φέρνει κάθε χρόνο στη μνήμη των Ελλήνων την αποφράδα Τρίτη της 29ης Μαΐου 1453, κατά την οποία η Κωνσταντινούπολη, «το μάτι της Ανατολής» και «το κλειδί της Οικουμένης» κατά τον ανώνυμο θρηνωδό, έπεσε στα χέρια των αλλοθρήσκων Τούρκων.

Έχουν περάσει 571 χρόνια μετά από εκεί την ημέρα που σήμανε το τέλος μιας

ιστορικής περιόδου που απαριθμούσε περισσότερα από χίλια χρόνια ζωής. Η μνήμη όμως δεν την λησμόνησε ποτέ. Χρειάστηκαν να περάσουν αιώνες υποδούλωσης, σκλαβιάς και ταπείνωσης. Χρειάστηκε να χυθεί αίμα Αγίων και ηρώων για να αποδειχθεί στην πράξη ότι τα τείχη της Κωνσταντινούπολης μπορεί να έπεσαν εκείνη την αποφράδα ημέρα, όμως η ψυχή του Γένους για το ποθούμενο παρέμενε πάντα φλογερή.

Ο εξ Ανατολών κίνδυνος που ακούει στο όνομα Τουρκία παραμένει υπαρκτός. 571 χρόνια μετά, βρυχάται κατά καιρούς προσπαθώντας να ξυπνήσει το βάρβαρο παρελθόν του. Παραμένει, όμως, προσηλωμένος στη βεβήλωση των ιερών της Ορθοδοξίας. Παραδείγματα η μετατροπή της Αγίας Σοφίας και η Μονή της Χώρας στην Κωνσταντινούπολη σε τζαμιά. Μια διαρκής άλωση του παγκόσμιου πολιτισμού όπως την χαρακτήρισαν πολλοί.

Ο θρυλικός «Μαρμαρωμένος Βασιλιάς»

Η σημερινή ημέρα φέρνει ακόμη στη μνήμη και την υπέροχη μορφή, τον τελευταίο Αυτοκράτορα του Βυζαντίου, τον ασκητικό αγωνιστή Κωνσταντίνο Παλαιολόγο, τον Εθνομάρτυρα (1449-1453), ο οποίος έπεσε μαχόμενος στην πύλη του Αγίου Ρωμανού, αγωνιζόμενος ως λέων για να αναχαιτίσει το χείμαρρο των εισβολέων, αλλά ζει και μένει αθάνατος στους θρύλους, στην ψυχή και στο φρόνημα του Ελληνικού Λαού.

Ο Κωνσταντίνος ΙΑ’ Παλαιολόγος στη συνείδηση του λαού έμεινε ως ο θρυλικός **«Μαρμαρωμένος Βασιλιάς»** του σκλαβωμένου έθνους και έγινε η ελπίδα του στα τετρακόσια χρόνια της οθωμανικής τυραννίας.

Μία ημέρα πριν, το τρομακτικό βράδυ της Δευτέρας 28ης Μαΐου 1453, όπως διηγείται στο «ΧΡΟΝΙΚΟ» του ο **Γεώργιος Φραντζής**, ο Αυτοκράτορας σύναξε όλους τους βαθμοφόρους, στους οποίους απηύθυνε τα εξής λόγια:

«Ευγενέστατοι άρχοντες, εκλαμπρότατοι δήμαρχοι και στρατηγοί, γενναιότατοι στρατιώτες, τιμημένοι και πιστοί πολίτες, ξέρετε όλοι πολύ καλά ότι έφτασε η ώρα που ο εχθρός της πίστης μας αποφάσισε να μας πιέσει ακόμα περισσότερο με όλα τα πολεμικά μέσα και τεχνάσματα που διαθέτει…

…Αν ο Θεός, εξαιτίας των αμαρτιών μας, δώσει τη νίκη στους απίστους, διατρέχουμε τον κίνδυνο να χάσουμε την αγία πίστη που μας έδωσε ο Χριστός με το αίμα του και είναι το σημαντικότερο πράγμα απ’ όλα. Τι όφελος μπορεί να έχει κανείς αν κερδίσει ολόκληρο τον κόσμο αλλά χάσει την ψυχή του; Δεύτερον, θα χάσουμε την ένδοξη πατρίδα και την ελευθερία μας. Τρίτον, το άλλοτε ένδοξο κράτος μας, που τώρα πια είναι εξασθενημένο και ταπεινωμένο, θα πέσει στα χέρια του άπιστου τυράννου. Τέλος, θα χάσουμε τα αγαπημένα μας παιδιά, τις

γυναίκες και τους υπόλοιπους συγγενείς μας.

Ο βάρβαρος σουλτάνος μάς έχει αποκλείσει 57 μέρες τώρα με όλες τις δυνάμεις του και μας πολιορκεί μέρα νύχτα με κάθε μέσο που διαθέτει, αλλά καταφέραμε να τον αποκρούσουμε με τη βοήθεια του Κυρίου μας Χριστού που βλέπει τα πάντα. Μη δειλιάσετε λοιπόν τώρα, αδέρφια μου. Είδατε ότι, ακόμα και στα μέρη όπου έπεσε το τείχος από τα τηλεβόλα και τις πολιορκητικές μηχανές, καταφέραμε να το επισκευάσουμε με τον καλύτερο τρόπο. Έχουμε στηρίξει όλες τις ελπίδες μας στην ακαταμάχητη δόξα του Θεού...

Οι εχθροί μας διαθέτουν όπλα, ιππικό, δύναμη και πλήθος, αλλά εμείς έχουμε εμπιστοσύνη στο όνομα του Κυρίου και Σωτήρα μας, στα χέρια μας και στη γενναιότητα που μας χάρισε ο Θεός. Ξέρω ότι η τεράστια αγέλη των απίστων θα επιτεθεί εναντίον μας, όπως συνηθίζει, με βάναυση ορμή, αλαζονεία και θράσος επειδή είμαστε λίγοι, ώστε να μας τρομάξουν, να μας κουράσουν και να μας κάνουν να χάσουμε το ηθικό μας με τις φωνές και τους αλαλαγμούς τους. Εσείς όμως γνωρίζετε καλά πόσο ανόητα είναι αυτά και δε χρειάζεται να σας τα θυμίσω. Σε λίγο θα επιτεθούν και θα ρίξουν εναντίον μας πέτρες και βέλη αμέτρητα σαν την άμμο της θάλασσας, αλλά ελπίζω ότι δεν θα πετύχουν τίποτα...».

Η τελική έφοδος

Η τελική έφοδος των Οθωμανών έγινε το πρωί της 29ης Μαΐου 1453. Κατά χιλιάδες οι στρατιώτες του Μωάμεθ εφόρμησαν στη σχεδόν ανυπεράσπιστη πόλη και την κατέλαβαν μέσα σε λίγες ώρες.

Ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, που νωρίτερα απέκρουσε με υπερηφάνεια τις προτάσεις συνθηκολόγησης του Μωάμεθ, έπεσε ηρωικά μαχόμενος. Αφού έσφαξαν τους υπερασπιστές της Πόλης, οι Οθωμανοί Τούρκοι προέβησαν σε εκτεταμένες λεηλασίες και εξανδραποδισμούς.

Το βράδυ, ο Μωάμεθ ο Πορθητής εισήλθε πανηγυρικά στην Αγία Σοφία και προσευχήθηκε στον Αλλάχ **«αναβάς επί της Αγίας Τραπέζης»**, όπως αναφέρουν οι χρονικογράφοι της εποχής.

Όπως γράφει ο **Στέλιος Κούκος** σε επίκαιρο άρθρο του στο **pemptousia.gr**: *“η αυτοκρατορία, έζησε για πολύ λίγα χρόνια ακόμη, έστω υποτυπωδώς, μέσα από την Αυτοκρατορία της Τραπεζούντας, το Δεσποτάτο της Ηπείρου και το Δεσποτάτο του Μυστρά! Και σίγουρα, δεν έπεσε και δεν αλώθηκε ποτέ η καρδιά του γένους! Το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Αυτή ήταν η Βασιλεύουσα έδρα του*
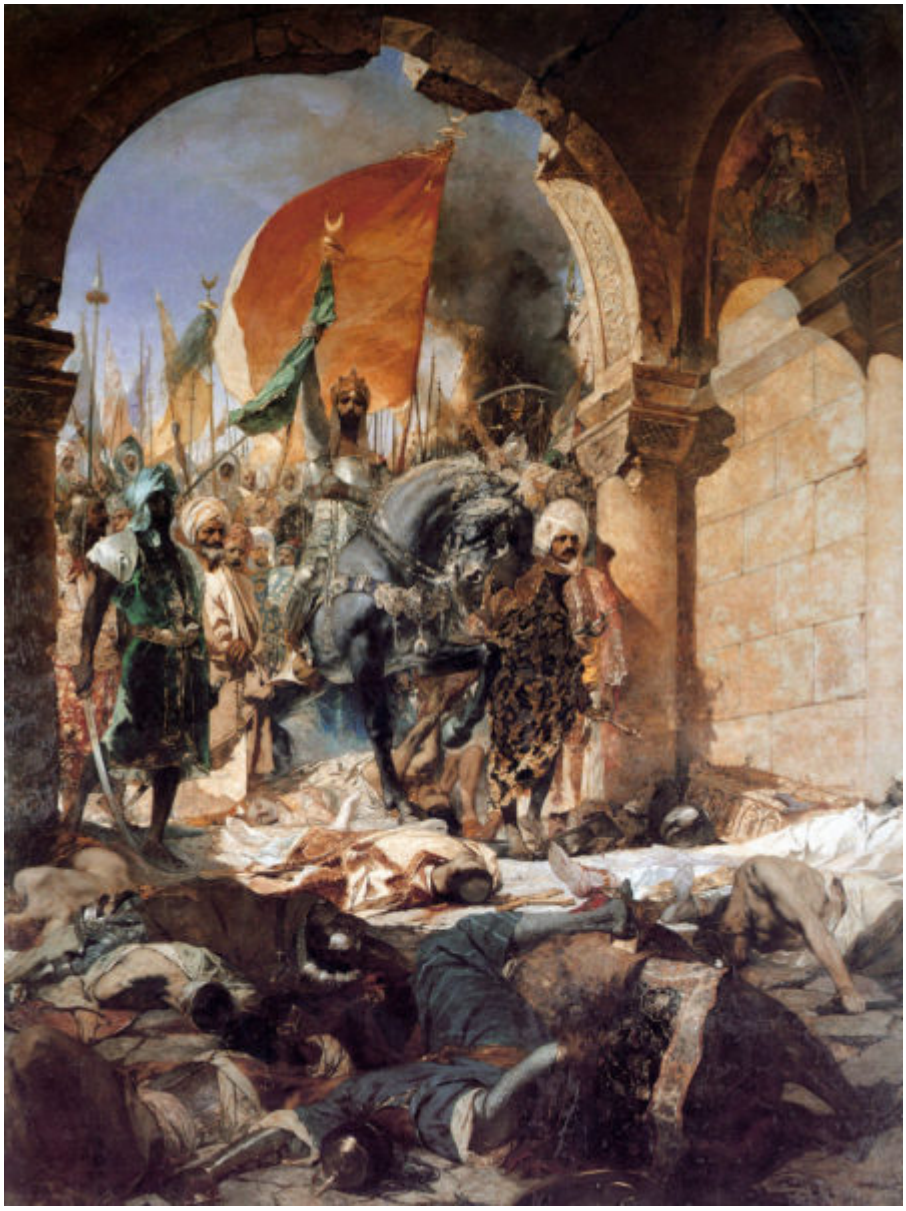
γένους μετά την άλωση των τειχών της Πόλης! (Αλλά μήπως και πριν); Και εκεί κτυπούσε η καρδιά του. Ακόμη και εν αιχμαλωσία μπορούσε να είναι ελεύθερο πνευματικά και να συντηρεί ποικιλοτρόπως, ακόμη και ως σύμβολο, την αντίστοιχη πνευματική φλόγα στις καρδιές των λοιπών αιχμαλώτων. Αυτό τους απελευθέρωνε, αφού τους κρατούσε σε εγρήγορση και εις εαυτόν. Ρωμηούς με τα πατροπαράδοτα ελληνικά τους χαρακτηριστικά! Αυτό ήταν η ιδιοπροσωπία τους. Εξάλλου, πάλιν με χρόνους με καιρούς...”